

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de Serghei Gonciar, reprezentat de avocatul Petru Coșleț și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Eugenia Listru,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Gonciar împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1753/23
nr. PIGD 2-22104183-01-2ra-16012024)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Recurs vădit neîntemeiat, în temeiul art. 433 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. V. Gîrleanu
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, I. Țurcan, I. Cotruță

09 aprilie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursurilor declarate de Serghei Goncear, reprezentat de avocatul Petru Coșleț și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Eugenia Listru,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Gheorghe Stratulat,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 iulie 2022, Serghei Goncear, reprezentat de avocatul Petru Coșleț, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 21 iulie 2005, Ana Serjant a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Goncear Serghei, solicitând constatarea depășirii de către Serghei Goncear a liniei de hotar la edificarea casei de locuit, refacerea acoperișului, încasarea sumei de 630 de lei lunar, pentru folosirea terenului acesteia, încasarea unei rente în sumă de 315 lei lunar, repararea prejudiciului moral estimat la suma de 2 700 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

3. Prin hotărârea din 29 iunie 2007 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a admis parțial acțiunea depusă de Ana Serjant și s-a obligat Serghei Goncear să efectueze modificări constructive de reinstalare a jgheburilor și burlanelor de la acoperișul casei, ce va asigura scurgerea apei numai pe teritoriul ogrăzii imobilului său fără a afecta curtea și construcțiile amplasate pe terenul învecinat. În rest, pretențiile Anei Serjant au fost respinse ca neîntemeiate.

4. Prin decizia din 04 decembrie 2007 s-a respins apelul Anei Serjant și s-a menținut hotărârea din 29 iunie 2007 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

5. Prin decizia din 04 iunie 2008 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul Anei Serjant, s-a casat decizia din 04 decembrie 2007 și hotărârea din 29 iunie 2007 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Centru, mun. Chișinău, în alt complet de judecată.

6. Reclamantul a menționat că, după parvenirea dosarului în instanța de fond, Ana Serjant și-a modificat și majorat de nenumărate ori pretențiile, a înaintat o multitudine de demersuri nejustificate și și-a schimbat de cinci ori avocații.

7. Totodată, reclamantul a evocat că, la 23 octombrie 2017, a depus o cerere reconvențională împotriva Anei Serjant solicitând obligarea acesteia de a-i permite accesul pe terenul învecinat, în scopul instalării jgheburilor și burlanelor suplimentare în scopul asigurării evacuării apelor pluviale de pe acoperiș exclusiv în curtea casei sale, precum și în scopul deservirii construcțiilor edificate.

8. La 05 iunie 2019, Serghei Goncear a depus o cerere de accelerare a examinării cauzei, care a fost respinsă prin încheierea din 05 iunie 2019, ca neîntemeiată.

9. Prin hotărârea din 14 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis acțiunea reconvențională depusă de Serghei Goncear și s-a respins acțiunea inițială depusă de Ana Serjant.

10. Prin decizia din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Ana Serjant și s-a menținut hotărârea din 14 august 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

11. Prin încheierea din 19 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat inadmisibil recursul Anei Serjant împotriva deciziei din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

12. Reclamantul a invocat că cauză civilă intentată de Ana Serjant împotriva sa a fost examinat timp de 16 ani și 6 luni, de la 21 iulie 2005 până la 19 ianuarie 2022. În cadrul examinării cauzei, în instanțele de fond au avut loc 70 de ședințe de judecată, iar în instanțele de apel 6 ședințe de judecată. Majoritatea ședințelor de judecată au fost amânate din motivul că reclamanta Ana Serjant sistemic își modifica și majora pretențiile, care până la urmă s-au dovedit a fi neîntemeiate, precum și a schimbat avocații, în total de 5 ori, dar și că înainta demersuri neîntemeiate.

13. În opinia reclamantului, la caz, urmează a fi constatată încălcarea dreptului său la examinarea cauzei civile nr. 2-1467/14 (20-2-12047-17102013) în termen rezonabil și să-i fie reparat prejudiciul moral cauzat prin încălcarea acestui drept. Or, instanțele de fond au tolerat atitudinea Anei Serjant și nu au pus capăt abuzurilor acesteia de drepturile procedurale ce urmăreau tergiversarea examinării cauzei, amânând de nenumărate ori ședințele de judecată fără vreun temei verosimil.

14. Mai mult ca atât, începând cu 12 august 2013, când au fost efectuate măsurările cadastrale ale terenului aferent casei de locuit, instanța de judecată cunoștea cu certitudine că pretențiile Anei Serjant sunt neîntemeiate, deoarece Serghei Goncear nu a încălcat nici un drept de proprietate asupra terenului învecinat aferent casei de locuit. Însă, în pofida acestui fapt, instanța de judecată a tolerat încă 9 ani acțiunile de rea-credință ale Anei Serjant. Iar, cererea pârâtului Serghei Goncear de accelerare a examinării cauzei a fost respinsă, ca neîntemeiată.

15. La fel, reclamantul a menționat că, prin decizia din 04 iunie 2008 a Curții Supreme de Justiție, cauza a fost trimisă la rejudecare datorită culpei instanței de judecată. Iar, după parvenirea dosarului de la Curtea Supremă de Justiție pentru rejudecare, cauza s-a mai aflat pe rolul instanțelor încă 14 ani, deși litigiul din speță era de o complexitate medie, ce reglementa dreptul de vecinătate, iar temeinicia pretențiilor putea fi stabilită cu ușurință prin intermediul expertizelor judiciare și a măsurărilor cadastrale.

16. Reclamantul a considerat că dreptul său la examinarea cauzei în termen rezonabil a fost încălcat fără careva justificări.

17. Pe marginea comportamentului participanților la proces, reclamantul a învederat că examinarea cauzei a fost amânată de mai multe ori din motiv că reclamanta permanent își schimba avocații și modifica pretențiile acțiunii. Iar, comportamentul său a fost unul exemplar, prezentându-se practic la toate ședințele de judecată, cu unele excepții, când avocatul era antrenat în alt proces judiciar. Cu atât mai mult că, neprezentarea pârâtului la ședința de judecată nu împiedica examinarea cauzei și adoptarea hotărârii.

18. În privința conduitei instanței judecătorești, reclamantul a subliniat că prin decizia din 04 iunie 2008 a Curții Supreme de Justiție, cauza a fost trimisă la rejudecare, circumstanță care nu-i poate fi imputată lui Serghei Goncear.

19. Referitor la miza procesului pentru el, reclamantul a specificat că procesul aflat pe rolul instanțelor judecătorești naționale era de importanță majoră pentru dânsul, deoarece nu-și putea realiza dreptul de proprietate asupra casei de locuit legal edificată.

20. În opinia reclamantului, dreptul la judecarea cauzei în termen rezonabil a fost încălcat din motivul trimiterii cauzei la rejudecare, fapt care a generat examinarea repetată a pretențiilor Anei Serjant. La fel, consideră că încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil este confirmată și de practica judiciară a Curții Supreme de Justiție, potrivit căreia un factor negativ al încălcării

termenului rezonabil la judecarea cauzei îl constituie retrimiteră cauzelor la rejudecare.

21. Referitor la quantum prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, reclamantul Serghei Goncear a făcut trimitere la cauzele relevante ale CtEDO și la opinia consultativă a Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 01 noiembrie 2012, specificând că, în condițiile speței, litigiul inițiat de Ana Serjant s-a aflat pe rolul instanțelor de judecată 16 ani și 6 luni, inclusiv cu trimiterea cauzei la rejudecare, iar în final, acțiunea Anei Serjant a fost respinsă, ca neîntemeiată. Proporțional sumelor acordate de CtEDO și având în vedere opinia consultativă a Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 01 noiembrie 2012, reclamantul a considerat oportun încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 5 000 de euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral, sumă care este rezonabilă și îi va aduce o satisfacție echitabilă pentru dreptul încălcat.

22. Reclamantul Serghei Goncear a solicitat prin cererea de chemare în judecată constatarea încălcării dreptului său la judecată cauzei civile nr. 2-1467/14 (20-2-12047-17102013) în termen rezonabil și încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul său a sumei de 5 000 de euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

23. Prin hotărârea din 07 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 10 mai 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Goncear. S-a constatat încălcarea dreptului lui Serghei Goncear la judecare în termen rezonabil a cauzei civile nr. 2-1467/14 la cererea de chemare în judecată înaintată de Ana Serjant și Natalia Sîrghii împotriva lui Serghei Goncear, Irina Goncear, SRL „Chișinău Gaz, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate și acțiunea reconvențională înaintată de Serghei Goncear, Irina Goncear împotriva Anei Serjant și Nataliei Sîrghii cu privire la apărarea dreptului de proprietate. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Serghei Goncear, prejudiciul moral în mărime de 70 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 000 de lei, în total suma de 73 000 de lei. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins, ca fiind neîntemeiată (vol. II, f.d. 65-66, 70-71, 73-84).

24. La 20 februarie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 07 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 28 iunie 2023 a depus cererea de apel motivată (vol. II, f.d. 92, 93-106, 107-133).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

25. Prin decizia din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a modificat hotărârea din 07 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 10 mai 2023 în sensul micșorării sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral de la 70 000 de lei până la 50 000 de lei și cheltuielile legate de asistența juridică de la 3 000 lei până la 2 000 de lei. În rest, hotărârea s-a menținut (vol. II, f.d. 152, 153-174).

26. În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, prima instanță corect a constatat temeinicia argumentelor expuse de Serghei Gonciar asupra încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei civile nr. 2-1467/14, întrucât din materialele cauzei rezultă cert că aceasta s-a aflat pe rolul instanțelor de judecată mai mult de 16 ani.

27. Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu și-a executat obligația de probațiune privind lipsa de încălcare a dreptului lui Serghei Gonciar la judecarea în termen rezonabil a cauzei și respectiv. Ținând cont de complexitatea cauzei, dificultatea dezbaterilor în legătură cu exercitarea căilor de atac, durata procedurii de aproximativ 16 ani, miza și interesul pentru Serghei Gonciar, s-a ajuns la concluzia că termenul de judecare a acțiunii nu a fost respectat, fiind nerezonabil. Or, cauza în speță, este deosebit de importantă pentru reclamant luând în considerare că obiectul litigiului la constituit apărarea dreptului de proprietate.

28. Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiat raționamentul primei instanțe, precum că reclamantul Serghei Gonciar dispune de toate temeiurile legale pentru a solicita despăgubiri materiale și morale, dar și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în temeiul Legii nr. 87/2011. Însă, Curtea de Apel Chișinău a considerat că prima instanță nu a elucidat pe deplin circumstanțele speței deduse judecării și, în consecință, a admis erori în aprecierea probatoriului administrat. Din acest considerent, instanța de apel a concluzionat despre necesitatea admiterii apelului depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu modificarea hotărârii primei instanțe în sensul micșorării sumelor adjudecate.

29. Astfel, având în vedere că tergiversarea examinării cauzei a avut loc în mare parte și din cauza reclamantului, care a înaintat mai multe cereri de amânare, instanța de apel a considerat exagerată suma de 70 000 lei încasată de prima instanță cu titlu de reparare a prejudiciului moral pentru dreptul încălcat, apreciind că aceasta urmează a fi micșorată până la 50 000 de lei.

30. Cu titlu subsecvent, instanța de apel a considerat oportun de a micșora de la suma de 3 000 de lei până la 2 000 de lei quantum cheltuielilor de judecată compensate, proporțional părții admise din pretenții.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

31. La 27 decembrie 2023, Serghei Goncear, reprezentat de avocatul Petru Coșleț, a depus prin intermediul poștei electronice cerere de recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând, în temeiul art. 432 alin. (1) lit. a), b) și e) din Codul de procedură civilă, casarea integrală a deciziei recurate și menținerea hotărârii din 07 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 10 mai 2023 (vol. III, f.d. 178, 179-182 recto-verso).

32. La 27 decembrie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Eugenia Listru, a declarat recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând, în temeiul art. 432 alin. (1) lit. a), b) și e) din Codul de procedură civilă:

- cu titlu principal: casarea deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și menținerea hotărârii din 07 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 10 mai 2023 în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată depusă de Serghei Goncear, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Serghei Goncear;
- cu titlu secundar, în cazul în care instanța de recurs va decide că acțiunea civilă este întemeiată: modificarea deciziei din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău în partea ce ține de încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului moral, în sensul diminuării acestei sume, corespunzător sumelor acordate în cauze similare de către Curtea Europeană și instanțele judecătorești naționale (vol. III, f.d. 202-219).

ARGUMENTELE RECURSULUI

33. În motivarea recursului, Serghei Goncear, reprezentat de avocatul Petru Coșleț, în esență, a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea materială, iar soluția adoptată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție și Curții Europene a Drepturilor Omului.

34. Avocatul Petru Coșleț a menționat că, pentru a ajunge la concluzia că apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova este întemeiat și necesită a se modifica hotărârea primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău s-a rezumat la o singură frază că: „Având în vedere că tergiversarea examinării cauzei a avut loc în mare parte și din cauza reclamantului, care a înaintat mai multe cereri de amânare, Colegiul consideră că prejudiciul moral în sumă de 70 000 de lei încasat de instanța de fond este exagerat și urmează a fi micșorat până la 50 000 de lei.”

35. În opinia avocatului Petru Coșleț, decizia instanței de apel este nemotivată, neîntemeiată, arbitrară și contrară circumstanțelor cauzei, în partea micșorării sumei adjudecate cu titlu de reparare a prejudiciului moral, or, deși instanța de apel face trimitere la faptul că tergiversarea examinării cauzei a avut loc în mare parte din cauza lui Serghei Goncear, ea nu a evidențiat exact câte ședințe de judecată în termen de 16 ani și jumătate au fost amânate din vina acestuia.

36. Astfel, avocatul Petru Coșleț a considerat că Serghei Goncear „nu a fost auzit” de către instanța de apel, deoarece aceasta nu a dat nici o apreciere probelor prezentate de reclamant. Mai mult ca atât, concluziile Curții de Apel Chișinău sunt contradictorii, or, pe de o parte instanța a concluzionat că dreptul lui Serghei Goncear la examinarea cauzei în termen rezonabil a fost încălcat din vina instanțelor de judecată care au admis tergiversarea cauzei, iar pe de altă parte Curtea de Apel Chișinău a constatat că vinovat în tergiversarea examinării cauzei este anume Serghei Goncear, deoarece anume la cererea acestuia s-au amânat mai multe ședințe de judecată. Însă, instanța de apel nu a evidențiat exact câte ședințe de judecată din cele 76 au fost amânate la cererea lui Serghei Goncear, în comparație cu amânările la cererile Anei Serjant.

37. În motivarea recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Eugenia Listru, a invocat că instanța de apel a adoptat o decizie contrară jurisprudenței CtEDO privind aplicarea art. 6, contrară interpretării Legii nr. 87/2011 dată de către jurisprudența Curții Supreme de Justiție, constatând încălcarea dreptului la examinarea cauzei civile în termen rezonabil prin efectuarea unui calcul matematico-calendaristic de perindare a cauzei. Acest fapt

denotă o interpretare eronată a legii materiale speciale și anume a sensului termenului rezonabil, or, rezonabilitatea procedurii judiciare în accepțiunea legii speciale și a art. 6 CEDO urmează a fi apreciată prin prisma criteriilor complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și al instanțelor de judecată, miza pentru reclamant, precum și cu luarea în considerare a circumstanțelor de fapt ale cauzei și cu asigurarea respectării principiilor dreptului la un proces echitabil- disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces; respectiv, perioadele de amânare a examinării cauzei din motive obiective (aflarea judecătorului în concediu, stare epidemiologică din țară, suspendarea procesului până la soluționarea unei cauze conexe, suspendarea procesului în legătură cu efectuarea expertizelor, precum și amânarea ședințelor în legătură cu efectuarea măsurărilor în construcție urmau a fi excluse din calculul termenului rezonabil).

38. În opinia reprezentantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, la caz, urmau a fi excluse din calculul termenului rezonabil de examinare a cauzei durata de 8 ani și 8 luni, obținută prin cumularea unor perioade în care cauza nu s-a examinat din motive obiective, neimputabile instanțelor de judecată, (fără a lua în considerare perioada amânării procesului la cererile participanților la proces, în legătură cu exercitarea drepturilor lor procesuale), după cum urmează:

- a) perioadele de suspendare procesului în legătură cu efectuarea expertizelor tehnice în construcție: 06 februarie 2006 – 27 iunie 2007 (1 an 4 luni 1 zi) și 07 noiembrie 2013 – 09 ianuarie 2017 (3 ani 2 luni 2 zile);
- b) perioada suspendării procesului dispusă de instanță până la soluționarea cauzei penale conexe, pornite în privința lui Serghei Gonciar: 24 noiembrie 2008 – 12 noiembrie 2010 (1 an 11 luni și 19 zile);
- c) perioada suspendării procesului în legătură cu starea epidemiologică din țară: 25 martie 2020 – 03 iulie 2020 (3 luni 8 zile); 01 decembrie 2020 – 25 februarie 2021 (2 luni 3 săptămâni 3 zile – în total 86 de zile); 25 martie 2021 – 24 iunie 2021 (2 luni 4 săptămâni 2 zile – în total 91 de zile). Suspendarea procesului civil aflat pe rol determină și suspendarea curgerii termenului de examinare a cauzei.
- d) perioadele amânării ședințelor de judecată în legătură cu dispunerea și efectuarea măsurărilor asupra imobilelor aflate în litigiu: 18 octombrie 2012 – 09 ianuarie 2013 (2 luni 22 de zile); 15 ianuarie 2013 – 12 aprilie 2013 (2 luni 28 de zile);

e) perioadele de scoatere a cererii de pe rol la solicitarea lui Serghei Gonciar, din motivul absenței nemotivate a reclamantei Ana Serjant, cu ulterioara repunere a cererii pe rol: 29 martie 2012 – 18 iunie 2012 (2 luni 20 de zile); 28 iunie 2012 – 06 iulie 2012 (8 zile);

f) perioada amânării ședințelor de judecată în legătură cu aflarea judecătorului în concediu medical: 03 octombrie 2011 – 21 octombrie 2011 (18 zile);

g) perioadele de amânare a ședințelor în legătură cu detașarea judecătorului la INJ, precum și cele de antrenare a judecătorului la examinarea unor cauze penale, precum și de aflare a judecătorului la seminar. Conform raportului, o ședință nu a avut loc în legătură cu aflarea judecătorului la seminar (04 noiembrie 2008); 4 ședințe de judecată nu au avut loc (21 februarie 2019, 07 iunie 2019, 01 octombrie 2019, 21 octombrie 2019) din motivul detașării judecătorului la INJ, iar 4 ședințe de judecată nu au avut loc în legătură cu antrenarea acestuia în examinarea unor cauze penale (07 martie 2019, 06 august 2019, 13 septembrie 2019, 29 noiembrie 2019). Așadar, urmează a fi excluse următoarele perioade din motivele obiective: 04 noiembrie 2008 – 12 noiembrie 2008 (8 zile); 21 februarie 2019 – 28 mai 2019 (3 luni 7 zile); 07 iunie 2019 – 17 iunie 2019 (10 zile); 06 august 2019 – 01 octombrie 2019 (1 luna 25 de zile); 22 octombrie 2019 – 07 noiembrie 2019 (16 zile); 29 noiembrie 2019 – 27 ianuarie 2020 (1 luna 29 de zile).

39. Deopotrivă, reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a menționat că, pentru cauza supusă controlului rezonabilității procedurii „acțiune privind recunoașterea dreptului de proprietate” nu este aplicabil art. 192 alin. (2) din Codul de procedură civilă, nu obligă instanțele de judecată la examinarea de urgență și în mod prioritar, ci doar la asigurarea respectării termenului rezonabil de examinare a cauzei, după cum prevede art. 192 alin. (1) din Codul de procedură civilă și nici nu cade sub incidența vreunui din cazurile prevăzute de jurisprudența CtEDO ce ar necesita examinarea cu celeritate, fapt ce constituie un argument în plus în favoarea rezonabilității duratei procedurilor.

40. Astfel, instanța de apel în mod arbitrar a constatat încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil, or concluziile formulate sunt contradictorii speței, precum și a omis să se expună asupra admiterii/respingerii ca probă a explicațiilor reprezentantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind netemeinicia acestei solicitări, argumentând sub aspectul complexității cauzei, comportamentul instanțelor de judecată și a participanților la proces.

41. La fel, reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a învederat că, prevederile Legii nr. 87/2011 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciu moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege. Este important ca instanța să motiveze circumstanțele cauzei care justifică acordarea unei retribuiții, aceasta să nu fie teoretică și iluzorie. În anumite situații acordarea de satisfacții pecuniare nu constituie o regulă generală. În materia drepturilor omului potrivit jurisprudenței Curții Europene, o recunoaștere oficială și publică a violării constituie prin sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant.

42. În opinia reprezentantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, instanța de apel nu a motivat suficient decizia privind stabilirea cuantumului prejudiciului moral, or suma de 50 000 de lei este excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate, precum și la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative. Cu atât mai mult că, suma 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, dispusă de instanța de apel este exorbitantă raportat la realitatea economică și socială actuală din țara noastră.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

43. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

44. Art. 433 din Codul de procedură civilă:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat;
- e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței;
- f) recursul este vădit neîntemeiat.

(2) Recursul declarat în temeiul art. 432 alin. (1) lit. e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin. (1) lit. e) din prezentul articol.

45. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

46. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

47. Referitor la termenul de declarare a recursului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic reprezentanților părților la proces, prin intermediul e-mailului, în data de 27 noiembrie 2023 (vol. II, f.d. 175). Astfel, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererile de recurs au fost depuse în data de 27 decembrie 2023 (vol. II, f.d. 178-179, 202).

48. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un

drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

49. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

51. Completul de judecată atestă că, în condițiile speței, motivele de casare invocate în recursuri nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

52. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursurile depuse conțin obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în fața Curții de Apel Chișinău și căroră le-a fost dată apreciere în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

54. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea

tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

55. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

56. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

57. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder contra Regatului Unit, § 38; Stanev contra Bulgariei (MC), § 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo contra Italiei, § 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services contra Franței, § 45).

58. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten contra Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers contra Suediei, 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

59. Cu titlu subsecvent, referitor la suma despăgubirilor pentru durata excesivă a procedurilor judiciare civile, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind relevante cauzele recente ale Curții Europene a Drepturilor Omului,

și anume cauza Sușco contra Moldovei (hotărârea din 16 ianuarie 2025, cererea nr. 64990/16), în care Curtea a acordat o despăgubire de 1 700 de euro pentru durata excesivă de 12 ani și 8 zile a procedurilor judiciare; și cauza Ditmansen Mîndru contra Moldovei (hotărârea din 23 ianuarie 2025, nr. 5190/22), în care Curtea a acordat despăgubire de 400 de euro pentru durata excesivă de 7 ani a procedurilor judiciare(3 grade de jurisdicție).

60. În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile lui Serghei Goncear, reprezentat de avocatul Petru Coșleț și al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Eugenia Listru, ca fiind vădit neîntemeiate.

61. În conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f) și art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile lui Serghei Goncear, reprezentat de avocatul Petru Coșleț și al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Eugenia Listru.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Oxana Parfeni